

บทบาท ของประเทศไทย

ในการอนุวัติการตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอนุสัญญาบาเซลภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน ผู้แทนจาก 15 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย กรมศุลกากร กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมการค้าต่างประเทศ กรมอนามัย สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ การท่าเรือแห่งประเทศไทย สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกรมควบคุมมลพิษ โดยมีเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการฯ คณะอนุกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากำหนดระบบกลไกและมาตรการทางด้านกฎหมาย และวิชาการเพื่ออนุวัติการตามอนุสัญญาฯ พิจารณารายละเอียดพิธีสารหรือการแก้ไขอนุสัญญาฯ รวมทั้งตรวจสอบและจัดทำคำแปลและการเตรียมความพร้อมในการให้สัตยาบันต่อพิธีสารภายใต้อนุสัญญาฯ หรือข้อแก้ไขอนุสัญญาฯ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอนุวัติตามอนุสัญญาบาเซล เสนอแนะในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการอนุญาตการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายและกากของเสียอื่นๆ เข้ามาในและออกไปนอกราชอาณาจักร แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งภายใต้กรอบการทำงานคณะอนุกรรมการฯ โดยเฉพาะได้ และปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมาย

ไทยทำอะไร จากการเป็นภาคี

- 1) ป้องกันปัญหาการลักลอบนำของเสียอันตรายมาทิ้งในประเทศ เนื่องจากอนุสัญญาบาเซลได้กำหนดมาตรการบังคับให้ประเทศภาคีผู้ส่งออกรับผิดชอบในการนำกลับภายใน 30 วัน และชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้น
- 2) ทราบล่วงหน้าหากมีการนำเข้า นำผ่าน หรือส่งออกของเสียอันตราย ซึ่งสามารถพิจารณาเตรียมการและเฝ้าระวังให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้มากกว่าการไม่ได้เป็นภาคีสมาชิก
- 3) มีการกำหนดมาตรการและระเบียบปฏิบัติที่เข้มงวดในการควบคุมการส่งออก นำเข้า และนำผ่านของเสียอันตรายรวมทั้งการจัดหาอุปกรณ์และสถานที่กำจัดของเสียอันตรายภายในประเทศ
- 4) ได้รับสิทธิในการส่งออกของเสียอันตรายเพื่อนำไปกำจัดในประเทศภาคีสมาชิกที่มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีความสามารถในการกำจัดของเสียอันตราย
- 5) สามารถค้าขายกับประเทศภาคีโดยการส่งออก และนำเข้าของเสียอันตราย เพื่อการอุตสาหกรรมที่ใช้ของเสียอันตรายเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต
- 6) ได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือทั้งทางด้านวิชาการและด้านการเงินจากกองทุนหมุนเวียน เพื่อแก้ไขปัญหากรณีเกิดอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการขนส่งเคลื่อนย้ายและการกำจัดของเสียอันตราย
- 7) ได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ จากประเทศพัฒนาแล้วที่เป็นภาคีเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาคาจัดการของเสียอันตรายภายในประเทศให้เป็นระบบและครบวงจร ทำให้สภาพแวดล้อมของประเทศดีขึ้น

อนุสัญญา บาเซล

ว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด

Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ศูนย์ประสานงานอนุสัญญาบาเซล
กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2298 2435-8 โทรสาร 0 2298 2438
E-mail: hazwaste@pcd.go.th
Website: <http://basel.pcd.go.th>

อนุสัญญาบาเซล คืออะไร?

ในอดีตที่ผ่านมา ปัญหาการลักลอบนำของเสียอันตรายจากประเทศอุตสาหกรรมไปทิ้งในประเทศกำลังพัฒนาที่อยู่ในทวีปแอฟริกา อเมริกากลางและเอเชียใต้ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Environment Programme : UNEP) จึงได้จัดประชุมนานาชาติขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม 2532 ณ นครบาเซล ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ เพื่อจัดทำร่างอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายและการกำจัดของเสียอันตรายข้ามแดน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการนำเข้า ส่งออก และนำผ่านของเสียอันตรายให้เกิดความปลอดภัย ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย รวมทั้งป้องกันการขนส่งที่ผิดกฎหมายและช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการของเสียอันตรายโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ซึ่งต่อมาได้เปิดให้ประเทศต่างๆ ได้ลงนามเข้าร่วมเป็นภาคี ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2533 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2535 ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกที่ให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาแล้ว จำนวนทั้งหมด 170 ประเทศ (ข้อมูลเดือนธันวาคม 2551) ซึ่งประเทศไทยได้ยื่นสัตยาบันเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2540 ทำให้อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้ในประเทศไทยเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2541

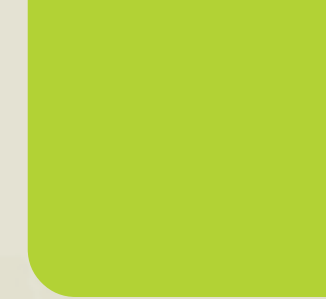
สาระสำคัญ

อนุสัญญาบาเซลควบคุมการขนส่งเคลื่อนย้ายกากสารเคมีประเภทต่างๆ ซึ่งจัดกลุ่มบัญชีรายชื่อของเสียเป็น List A ปัจจุบันมีรายการของเสียทั้งสิ้น 61 ชนิด เช่น เมตเตอรีนชนิดตะกั่ว-กรด แก๊สโลหะมีค่าจากการเผาแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ ของเสียจากหมึก สีย้อม ส่วนบัญชีรายชื่อของเสียใน List B ซึ่งเป็นของเสียไม่อันตรายนั้น ได้รับการยกเว้นให้สามารถเคลื่อนย้ายเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น เศษเหล็ก ทองแดง เซรามิก พลาสติก กระดาษ และของเสียจากอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น นอกจากนี้ ของเสียที่ถูกควบคุมภายใต้อนุสัญญาฯ ยังรวมถึงของเสียอื่น ซึ่งมีลักษณะอันตรายตามภาคผนวก 3 ของอนุสัญญาฯ และของเสียที่ประเทศภาคีสมาชิกกำหนดห้ามนำเข้าภายในประเทศของตนเพิ่มจากที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฯ ด้วย

เพื่ออนุวัติการตามอนุสัญญาบาเซล คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานผู้มีความชำนาญ (Competent Authority) มีหน้าที่พิจารณาคำขออนุญาตนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านของเสียอันตราย และกำหนดมาตรการทางด้านกฎหมายภายในประเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและควบคุมให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ และกรมควบคุมมลพิษเป็นศูนย์ประสานงาน (Focal Point) มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดในอนุสัญญาฯ และประสานงานกับสำนักเลขาธิการอนุสัญญาบาเซล องค์การระหว่างประเทศ และประเทศภาคีสมาชิกที่เกี่ยวข้อง

การควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนตามอนุสัญญาฯ จะเริ่มตั้งแต่ออกการนำเข้า ส่งออกและนำผ่านของเสียอันตรายไปยังประเทศอื่น โดยจะต้องแจ้งรายละเอียดและขออนุญาตตามขั้นตอนจากหน่วยงานผู้มีความชำนาญของประเทศที่เกี่ยวข้องและในการขนส่งจะต้องบรรจุหีบห่อและติดป้ายขนส่งด้วยวิธีการตามมาตรฐานสากล ตลอดจนต้องมีการประกันภัยและรับผิดชอบในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้น โดยจะต้องนำกลับภายใน 30 วัน และต้องชดเชยค่าเสียหายหากเกิดอุบัติเหตุ มีกรรไกรหรือปืนเปื้อน

รูปแบบของความร่วมมือช่วยเหลือในด้านวิชาการระหว่างนานาประเทศที่เป็นรูปธรรมคือ การก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก 14 ศูนย์ฯ ประกอบด้วย ภูมิภาคแอฟริกาและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 5 ศูนย์ ตั้งอยู่ที่อียิปต์ ไนจีเรีย เซเนกัล แอฟริกาใต้ และอิหร่าน ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกมี 3 ศูนย์ ตั้งอยู่ที่จีน อินโดนีเซีย และแปซิฟิกใต้ ภูมิภาคยุโรปกลางและตะวันออกมี 2 ศูนย์ ตั้งอยู่ที่รัสเซีย และสโลวาเกีย และภูมิภาคอเมริกาใต้และแคริบเบียนมี 4 ศูนย์ ตั้งอยู่ที่ อาเจนตินา เอลซัลวาดอร์ ตรินิแดดและโตเบโก และอุรุกวัย

Ban Amendment ข้อแก้ไขอนุสัญญาบาเซลในการห้ามส่งออกของเสียอันตรายจากประเทศกลุ่ม OECD EC และลิกเตนสไตน์ไปยังประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งมีผลบังคับใช้ภายใน 90 วัน หากมีการให้สัตยาบันต่อข้อแก้ไขดังกล่าวจากภาคีสมาชิกอย่างน้อย 3 ใน 4 ซึ่งขณะนี้ประเทศภาคีสมาชิกให้สัตยาบันแล้วทั้งสิ้น 63 ประเทศ (ข้อมูลเดือนธันวาคม 2551) ขณะนี้ยังไม่ผลบังคับใช้เนื่องจากข้อขัดข้องในการตีความอนุสัญญาฯ ข้อ 17 วรรค 5